

haken, te veel verschillen van de voorwerpen waarmede de werkman heeft om te gaan. De haken stellen een zeer geringen eisch aan de gezichtsscherpte, zoodat hier visus 1 bij zwakker verlichting kan worden bereikt, dan wanneer moeilijker zichtbare objecten worden gebruikt. Wellicht leert verder onderzoek dat moeilijk te ontleden voorwerpen een sterker verlichting dan 50 Meterkaarsen verlangen om het maximum van zichtbaarheid te bereiken. STRAUB.

INGEZONDEN.

XIII^{de} INTERNATIONAAL GENEESKUNDIG CONGRES TE PARIJS,
2—9 Augustus 1900.

Namens den Secrétaire Général van het XIII. Congrès International de Médecine (2—9 Août 1900) te Parijs heeft het Nationaal Comité de eer te berichten:

1°. dat opgave van de titels der op het Congres te houden mededeelingen vóór 15 Juni uiterlijk wordt verzocht, anders kunnen zij niet meer op het officieel programma worden gebracht;

2°. dat voor het bēzorgen van logies gedurende het Congres door het Bureau zijn aangewezen:

a. de Agence Desroches, Rue du faubourg Montmartre 21, kamer à 10 fr. per persoon;

b. de Agence des Voyages pratiques 9 Rue de Rome, kamer 6.50 fr. en minder per persoon, kleine appartementen met 3 kamers 270 fr. per maand en hooger;

c. de Agence des Voyages modernes 1 Rue de l'Echelle, kamer à 6 fr. per persoon;

dat buitendien aan het Bureau van het Congres — Rue de l'Ecole de Médecine 21 — gelegenheid bestaat, om zich aan te melden voor nachtverblijf en ontbijt in de Lycea (5.50 fr. per persoon);

en dat men dringend verzocht wordt, met een der genoemde Agences of het Bestuur van het Congres direct en persoonlijk en zoo spoedig mogelijk in overleg te treden;

3°. dat tot 15 Juli gelegenheid bestaat om zich als lid van het Congres te laten inschrijven.

Amsterdam,
30 Mei 1900.

B. J. STOKVIS.
M. STRAUB.

MEDISCH DENKEN.

Het uitnemend verslag van Dr. PIJNAPPEL over het gezondheidscongres te Arnhem zal ongetwijfeld veel waardeering vinden en heeft mij in de over-

tuiging versterkt, dat de conclusies van den genees undigen Raad voor Zuid-Holland genomen in de laatst gehouden vergadering naar aanleiding van een rapport van de Heeren Prof. NOLEN, ingenieur H. T. N. HALBERTSMA, Dr. TELLEGEN en Dr. VOS in alle opzichten aanbeveling verdienen. Het heeft mij ook geleerd, dat het bestaan van het medisch denken moet gehandhaafd blijven. Gehandhaafd tegenover een bewering van Mr. VAN LIJNDEN, dat er wel een medische wetenschap, geen medisch denken bestaat, tegenover Dr. VAN DER PLAATS, die van meening is, dat er naast natuurwetenschappelijk geen plaats is voor medisch denken. Het komt mij voor, dat beide heeren dwalen. Medisch denken bestaat en ik zou het willen definieeren als het denken met eenen slag om den arm. De geneesheer heeft tegenover ieder geval wat hij moet beoordeelen te maken met bekende en met onbekende factoren en nu is het juist de kunst door ervaring en intuïtie gekweekt uit dat onbekende een waarschijnlijkheid af te leiden, die, gevoegd bij de positieve gegevens, in staat stelt bij benadering juiste uitspraken te doen. Wanneer een moeder ons over haar dochter raadpleegt en zegt niet te begrijpen wat zij scheelt aangezien zij letterlijk alles heeft, een goeden man, lieve kinderen, een mooi huis, mooie meubelen, goeden eetlust, een gezonde kleur, dan kan in de meeste gevallen alleen het medisch denken den sleutel van dit en dergelijke gevallen ontcijferen. En wanneer een bezorgde vader ons zijn hysterisch dochttertje brengt met de boodschap het kind eens grondig te onderzoeken, liefst met alle hulpmiddelen der wetenschap, dan leert het medisch denken, dat men in een dergelijk geval liefst zoo weinig mogelijk moet onderzoeken.

Het denken van ambtenaren belast met het uitvoeren van gezondheids-wetten moet geheel anders zijn. Dr. JENNY WEYERMAN heeft m. i. in *de Gids* terecht geschreven, dat die uitvoering een technische politie zal zijn en nu is het juist de eigenaardigheid van politie-ambtenaren, dat zij uitsluitend rekening houden met positieve gegevens en daarop hun uitspraken doen. Zooveel cub. meters lucht, gepasteuriseerde melk, arsenikvrije behangszels, normaal geboren, onthouding van alcohol, bandes hygiëniques, gij *zult* gezond worden. C'est simple comme le bonjour.

Het komt mij voor, dat de ongewoonte om op deze wijze te denken de meeste plattelands-doctors zal weerhouden lid van gezondheids-commissies te worden. Dr. PIJNAPPEL noemt een andere reden, de vrees voor conflicten met huiseigenaren en dergelijken en ik zou geweld doen aan de waarheid indien ik niet toestemde dat dergelijke overwegingen zullen gelden. Toch moet daartegenover gezegd worden, dat de meeste plattelands-doctors niet meer afhankelijk zijn dan zij zelf willen en dat de ongenade van enkele machthebbers meestal wordt opgewogen door de erkende of stilzwijgende waardeering van de groote massa die wel degelijk erkent, dat de bedoelde wetten in hun belang zijn. Ik vrees echter, dat het medisch denken de meeste praktizeerende geneesheeren zal beletten te gelooven, dat de gezondheid van het algemeen in den engeren en gebruikelijken zin van het woord gezondheid, door die wetten zal bevorderd worden. Zij zullen wel bijdragen tot de veraangenaming en verluchting van het leven, maar de door Prof. SALTET te Utrecht gedane bewering, dat hij alle woningwetten zou cadeau geven,

indien de huisvrouwen hun pronkkamers of salons voor slaapkamer wilden inrichten, is een voorbeeld van het standpunt, dat de meeste geneesheeren zullen innemen. Ik hoop dan ook, dat zij zullen voortgaan hun medisch denken aan het ziekbed toe te passen en te ontwikkelen en dit geen geweld zullen aandoen door zich met zaken te bemoeien, die niet op hunnen weg liggen.

Oud-Beijerland, 27 Mei 1900.

Dr. J. F. PH. HERS.

HET PRAEADVIES VAN HET HOOFDBESTUUR OP HET CONCEPT-REGLEMENT DER BEMIDDELINGS-COMMISSIE.

De bemiddelings-commissie vermeent naar aanleiding van het uitgebrachte praeadvies van het Hoofdbestuur op het concept-reglement ter regeling harer werkzaamheden het volgende in het midden te moeten brengen.

Door de wijziging voorgesteld in Art. 1. a. z. worden twee principieele zaken ter zijde gesteld, aan het behoud waarvan de bemid.-comm. veel waarde hecht en wel in de eerste plaats, dat zij op zal treden zoowel voor leden als niet-leden der Maatschappij en ten tweede dat de vroedvrouwen, aan wie in het concept-reglement steun werd verleend, in de voorgestelde wijziging beschouwd worden als de tegenpartij der geneeskundigen.

De bemid.-com. gaat uit van het principe, dat haar geheele optreden moet dienen om de waardigheid van den geneeskundigen stand zooveel mogelijk te verhoogen en dat zij iederen aanval daarop moet trachten tegen te gaan.

Een geneeskundige, niet-lid onzer Maatschappij, behoort toch tot onze collega's en wanneer hij als medicus in zijn eer wordt aangetast, treft dit ook onzen geheelen stand. Tracht men de handelingen tegen dien geneeskundige tegen te gaan, dan zal dit indirect aan anderen, wel-leden der Maatschappij, ten goede kunnen komen. Het groote publiek, niet vragende of een geneesheer lid is der Maatschappij en ziende, dat een arts — niet-tegenstaande er een bem.-comm. bestaat — ongestraft kan worden bena-deeld, zal geen grooten dunk dier commissie verkrijgen en zich weinig aan haar storen.

In gevallen waar oneenigheid ontstaat tusschen twee collega's, waarvan slechts de een lid der Maatschappij, zal deze bijv. om bemiddeling vragen. Hij, die geen lid is, zal er echter voor bedanken om met de bem.-comm. te onderhandelen, daar het hem, zoo hij dit had aangevraagd, niet toegestaan had kunnen worden.

Dat de bem.-comm. de vroedvrouwen in bescherming heeft genomen, vindt zijn grond hierin, dat het den leden bekend is dat die in sommige gevallen schandelijk geëxploiteerd worden. Om hieraan paal en perk te stellen, redigeerde de bem.-comm. haar Art. 1 a. α . zocals het is ingediend. Tegen de wijziging voorgesteld op Art. 2 heeft de bem.-comm. geen bezwaar, terwijl zij gaarne de opmerking over Art. 6 overneemt. Op grond van het bovengezegde zou Art. 8 onveranderd moeten blijven.

De wijziging in Art. 9 voorgesteld kan de B.-C. onder geen voorwaarde